

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Навчально-науковий інститут української філології та журналістики
Кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри української мови

Інна Беркешук

26 серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою Українська мова і література

за спеціальністю 035 Філологія

спеціалізацією 035.01 Українська мова та література

галузі знань 03 Гуманітарні науки

мова навчання українська

2024-2025 навчальний рік

Розробник програми: Дзюбак Н.М., кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови

Ухвалено на засіданні кафедри української мови.
Протокол № 11 від 26 серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Людмила Починок

1. Мета і завдання практики, послідовність проходження практики

Виробнича педагогічна асистентська практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Українська мова і література» спеціальністю 035 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізацією 035.01 Українська мова та література галузі знань 03 Гуманітарні науки навчально-наукового інституту української філології та журналістики є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Українська мова і література» та спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти під час навчання, набуття і вдосконалення загальних та фахових компетентностей викладача української мови і літератури закладу вищої освіти.

Зміст виробничої педагогічної асистентської практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти визначається тими функціями, які їм доведеться виконувати відповідно до освітньої кваліфікації: магістр філології за спеціалізацією «Українська мова та література».

Мета виробничої педагогічної асистентської практики – підготувати здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти до самостійного і цілісного виконання функцій викладача української мови і літератури закладу вищої освіти, куратора академічної групи.

Завдання виробничої педагогічної асистентської практики:

закріплення та поглиблення теоретичних знань з педагогіки та психології вищої освіти, методики викладання філологічних дисциплін у закладах вищої освіти;

опанування особливостями професійної діяльності викладача української мови і літератури у закладі вищої освіти, включно з плануванням, організацією та проведенням освітнього процесу;

набуття практичного досвіду проведення навчальних занять з дисциплін мовознавчого та літературознавчого циклу, з урахуванням сучасних педагогічних технологій та інтерактивних методів навчання;

формування умінь створювати навчально-методичне забезпечення з навчальних дисциплін за фахом: розробка робочих програм, конспектів лекцій, планів семінарських, практичних, лабораторних занять, дидактичних матеріалів, завдань для модульних контрольних робіт і самостійної роботи, тестів;

участь у методичній діяльності кафедри, аналітична та рефлексивна оцінка змісту освітніх програм і методів викладання дисциплін мовознавчого та літературознавчого спрямування;

формування професійної комунікативної компетентності, умінь конструктивної взаємодії зі студентською аудиторією, ведення академічного діалогу, підтримання освітнього середовища;

залучення до виховної роботи в академічній групі під керівництвом наставника: участь в організації кураторських годин, виховних заходів, індивідуальна робота зі здобувачами вищої освіти;

формування навичок педагогічної рефлексії: аналіз власної діяльності, виявлення професійних труднощів, окреслення шляхів професійного вдосконалення;

дотримання норм педагогічної етики, академічної доброчесності, відповідальності за результати навчальної та виховної діяльності.

Перед проходженням практики здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти мають опанувати такі освітні компоненти: Педагогіка та психологія вищої освіти, Сучасні тенденції українського письменства, Категорійна граматики української мови, Ареальна лінгвістика, Терія літератури, Історія лінгвістичних учень, Прагмалінгвістика, Методика викладання філологічних дисциплін у закладах вищої освіти.

2. Обсяг виробничої педагогічної асистентської практики

Найменування показників	Характеристика практики
	денна форма здобуття вищої освіти
	ОПП «Українська мова і література» спеціальність 035 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізація 035.01 Українська мова та література галузі знань 03 Гуманітарні науки
Рік навчання	1-й
Семестр	2-й
Кількість кредитів ЄКТС	3
Загальний обсяг годин	90
Самостійна та індивідуальна робота	90
Форма підсумкового контролю	диференційований залік

3. Вимоги до баз виробничої педагогічної асистентської практики та їх перелік

Заклади вищої освіти, що є базами проведення виробничої педагогічної асистентської практики, мають відповідати таким вимогам:

наявність структур, що відповідають професійній діяльності за спеціальностями 035 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметною спеціальністю 035.01 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 03 Гуманітарні науки);

можливість забезпечення кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;

надання здобувачам вищої освіти на час практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмі практики (за наявності відповідних вакансій);

надання здобувачам вищої освіти права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності бази практики;

можливість працевлаштування випускників Університету.

Базами виробничої педагогічної асистентської практики є заклади вищої освіти України, з якими укладено договори про проходження практики або договори про співпрацю.

4. Перелік визначених компетентностей, форми та методи контролю рівня сформованості компетентностей

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі філології (української лінгвістики, літературознавства, компаративістики, герменевтики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 02	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК 04	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК 05	Здатність працювати в команді та автономно.
	ЗК 08	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК 09	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	ЗК 10	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
	ЗК 12	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК 12	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 06	Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації (українська лінгвістика, мовознавство, герменевтика та літературознавство), для вирішення професійних завдань.

Форми та методи контролю рівня сформованості компетентностей:
аналіз та оцінювання записів у щоденнику практики; оцінювання конспектів

лекційних занять, розгорнутих планів семінарських, практичних, лабораторних занять, планів-конспектів позааудиторних та виховних заходів, проведених здобувачем вищої освіти у функції викладача закладу вищої освіти, куратора академічної групи; відвідування, аналіз та оцінювання проведених навчальних занять, позакласних заходів з української мови, української літератури, а також виховних заходів керівниками практики від Університету; консультації з керівниками практики, співбесіда; оформлення матеріалів практики та подання їх для оцінювання керівникам практики від університету; захист звітів про проходження практики; диференційований залік.

Аналіз діяльності практикантів під час виробничої педагогічної асистентської практики та їх робочої документації здійснюють керівники практики від Університету.

Поточний контроль передбачає такі заходи:

облік відвідування здобувачами вищої освіти практики на базі її проходження;

регулярний контроль за виконанням програми практики;

консультування щодо виконання завдань практики та оформлення документації практики;

відвідування, аналіз, оцінювання навчальних занять та позакласних заходів з фаху, а також виховних заходів.

Підсумковий контроль передбачає такі заходи:

перевірка та оцінювання документації практики;

захист звітів з практики;

виставлення заліку.

Під час оцінювання враховують якість та рівень виконаних завдань — репродуктивний, інтерпретативний, творчий. Оцінюють ведення та оформлення документації практики, обсяг та якість виконання програми практики.

Результати проходження здобувачами вищої освіти практики обговорюються на засіданнях кафедри української мови, кафедри історії української літератури і компаративістики та вченої ради навчально-наукового інституту української філології та журналістики.

Програмні результати виробничої педагогічної асистентської практики:

ПРН 01	Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
ПРН 02	Упевнено володіти державною (українською) та іноземною (англійською) мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 03	Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження у філологічній галузі (українська лінгвістика, мовознавство, герменевтика та літературознавство).
ПРН 04	Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
ПРН 05	Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
ПРН 09	Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації (українська лінгвістика, мовознавство, герменевтика та літературознавство).
ПРН 13	Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
ПРН 16	Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі (українська лінгвістика, мовознавство, герменевтика та літературознавство) для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

6. Термін проходження практики: виробничу педагогічну асистентську практику здобувачі першого (бакалаврського рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою Українська мова і література, проходять на першому курсі у другому семестрі упродовж двох тижнів (90 годин).

7. Організація проведення виробничої педагогічної асистентської практики

Обов'язки керівника практики від Університету:

Керівник практики здобувачів вищої освіти від кафедри:

забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, правил поведінки (в установах, організаціях, на підприємствах), надає здобувачам вищої освіти необхідні документи, програму, щоденник практики, індивідуальне завдання, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);

повідомляє здобувачів вищої освіти про форми звітності;

бере участь у розробці програм практик;

бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за базами практики;

розробляє тематику індивідуальних завдань на практику та видає їх здобувачам вищої освіти до початку практики;

узгоджує з керівником практики від бази практики індивідуальні завдання з урахуванням особливостей бази практики;

до початку практики проводить зі здобувачами вищої освіти інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;

розміщує навчально-методичні матеріали з проходження практики (робочу програму практики, графік виконання завдань практики, орієнтовану форму звіту з практики, індивідуальне завдання тощо) на платформі MOODLE Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань практики;

відстежує своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;

здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;

забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження згідно з програмою;

контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту здобувачів вищої освіти на базі практики та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності;

надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань, перевіряє робочу документацію;

надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти у підготовці до проведення занять, відвідує та оцінює залікові заходи, аналізує їх;

проводить консультації щодо опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;

інформує здобувачів вищої освіти про порядок подання звітів про практику та їх захисту;

перевіряє звітну документацію здобувачів вищої освіти;

приймає захист звітів здобувачів вищої освіти про практику в складі комісії, оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, виставляє оцінки в залікові книжки;

здає звіти здобувачів вищої освіти про практику на кафедру;

готує звіт про проведення практики.

Обов'язки керівника практики від бази практики визначає договір між Університетом і базою практики.

Керівник практики від бази практики, який здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за її проведення.

Керівник практики від бази практики:

розподіляє здобувачів вищої освіти за робочими місцями відповідно до графіка проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;

забезпечує проведення інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт; ознайомлює студентів з організацією робіт на конкретному робочому місці;

забезпечує проходження практики здобувачами вищої освіти в структурних підрозділах підприємства, організації, установи;

забезпечує та контролює дотримання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку бази практики;

створює необхідні умови для оволодіння здобувачами вищої освіти новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових і дипломних робіт;

оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням виконання програми практики, якості професійних знань та вмінь.

Обов'язки здобувачів вищої освіти Університету, яких направляють для проходження практики:

взяти участь у настановній конференції з питань організації практики у визначений директором інституту час;

до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;

до початку практики пройти в Університеті інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності;

своєчасно прибути на базу практики;

якісно та в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, індивідуальне завдання;

ознайомитися та суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку на базі практики;

після закінчення практики не пізніше, ніж через три дні, подати на перевірку керівникові усі матеріали практики;

своєчасно оформити звіт та захистити його в терміни, визначені наказом.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програми практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно за умов, визначених Університетом та погоджених із базою практики.

Здобувача вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин або отримав оцінку «незадовільно» за результатами захисту звіту про практику, відраховують з Університету за невиконання навчального плану.

8. Зміст практики

Зміст виробничої педагогічної асистентської практики передбачає такі змістові модулі:

ЗМ 1. Навчально-методична робота з фаху

1. Участь у настановній конференції з виробничої педагогічної асистентської практики.

2. Ознайомлення із організаційними документами та програмою практики, відвідування консультації керівників практики від університету.
3. Інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності.
4. Прибуття на базу практики, розподіл за кафедрами, призначення керівників від бази практики.
5. Ознайомлення зі специфікою діяльності закладу вищої освіти, його структурою, освітніми (освітньо-професійними) програмами, бесіда з адміністрацією закладу (інституту, факультету, кафедри) про особливості освітнього процесу, розпорядок роботи закладу, правила трудової дисципліни.
6. Вивчення особливостей планування та організації освітнього процесу на кафедрі української мови (літератури).
7. Аналіз навчально-методичного забезпечення дисциплін мовно-літературного циклу.
8. Ознайомлення з навчальними планами, робочими програмами, електронними освітніми платформами, засобами комунікації зі здобувачами вищої освіти.
9. Спостереження за навчальними заняттями викладачів, аналіз їхньої структури, змісту, методів, прийомів і засобів навчання.
10. Участь в організаційних аспектах освітнього процесу: підготовка дидактичних матеріалів, тестів, завдань, презентацій.
11. Допомога у перевірці письмових робіт, організації модульного контролю, консультацій зі студентами.
12. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для супроводу навчальних дисциплін.
13. Проведення фрагментів або повноцінних занять (практичних, семінарських, лабораторних за потреби – лекційних) з української мови (літератури).
14. Проведення позааудиторних заходів з фаху.
15. Застосування сучасних методик викладання, інтерактивних форм роботи, елементів студент-центрованого навчання.
16. Проведення самостійного аналізу й самооцінювання педагогічної діяльності.
17. Ведення щоденника практики: фіксація виконаних завдань, педагогічних спостережень, самоаналізу.
18. Підготовка звітної документації за результатами практики.
19. Захист звіту з практики перед керівниками практики та учасниками освітнього процесу.

Індивідуальні завдання виробничої педагогічної асистентської практики

1. Складання індивідуального графіку проходження практики та затвердження його керівником практики з української мови і літератури.
2. Ведення індивідуальних записів про проходження практики у щоденнику практики.
3. Відвідування та аналіз навчальних занять та позааудиторних заходів викладачів кафедри (інституту/факультету).

4. Написання конспектів лекцій та обговорення їх з керівниками практики з фаху.
5. Виготовлення наочності, дидактичних матеріалів для навчальних занять з фаху.
6. Проведення та аналіз пробних і залікових навчальних занять.
7. Написання конспектів позааудиторних заходів з фаху, обговорення їх з керівниками практики.
8. Проведення позааудиторних заходів з фаху.
9. Написання та захист звіту про виробничу педагогічну асистентську практику.

ЗМ 2. Педагогічна діяльність, кураторська та виховна робота:

поглиблення розуміння сутності основ особистісно орієнтованої освіти, особливостей їх реалізації в освітньому процесі ЗВО;

саморозвиток особистісних якостей здобувача вищої освіти, активізація позиції суб'єкта професійного та особистісного саморозвитку;

поглиблення розуміння сутності виховання в контексті інноваційної освіти, основ її реалізації через адекватну організацію навчальної діяльності здобувачів вищої освіти;

реалізація функцій куратора академічної групи, проведення позааудиторних виховних заходів.

Для реалізації поставлених завдань, практикант повинен виконати такі види робіт:

1. Вести педагогічний щоденник (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності (заняття, виховні заходи), а також ситуації, пов'язані з проблемами виховання, міжособистісних взаємин, конфліктів та ін.

2. Познайомитися з функціями куратора академічної групи, планом заходів з академічною групою.

3. Підготувати та провести виховний захід, здійснити його комплексний самоаналіз за всіма значущими параметрами, а також з позиції реалізації виховного потенціалу, виконання виховних завдань (через зміст, організацію спільної діяльності, міжособистісні взаємовідносини суб'єктів діяльності, атмосферу). Теоретично обґрунтувати сформульовані висновки.

4. Підготувати звіт з педагогічної практики, в якому відобразити:

а) найбільш суттєві досягнення та проблеми практики організації освітнього процесу у ЗВО, дати їм теоретичне обґрунтування;

б) сформувати комплекс форм, методів, прийомів організації освітнього процесу, які магістрант визначив як найбільш ефективні;

в) сформувати загальні висновки, «уроки практики», визначити напрямки особистісного та професійного саморозвитку на перспективу;

ЗМ 3. Дослідницька робота з психології

Психологічне забезпечення освітнього процесу передбачає використання здобувачами вищої освіти психолого-педагогічних теоретичних знань на практиці для створення та оптимізації цілісного освітнього простору в ЗВО.

При виконанні завдань практики з психології здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти:

грамотно добирають та використовують психодіагностичний інструментарій для збору фактичного матеріалу про психологічні особливості пізнавальної, мотиваційної, емоційно-вольової сфери особистості студентів, їх індивідуально-психологічні особливості;

здійснюють обробку та аналіз матеріалів, отриманих у результаті бесіди, опитування, спостереження тощо;

узагальнюють, осмислюють отриману в ході психодіагностики інформацію та готують психолого-педагогічну характеристику особистості студента, в якій віддзеркалюють не лише актуальний рівень розвитку особистості студента, але й вказують основні перспективи її розвитку та формують основні рекомендації розвитку, виховання і саморозвитку студента.

Виконання здобувачем вищої освіти індивідуальних завдань з психології може відбуватися в такій послідовності:

1. Знайомство з академічною групою, куратором, встановлення психологічного контакту зі здобувачами освіти.
2. Збір первинної інформації про академічну групу за допомогою основних загальнопсихологічних методів (спостереження, аналізу документації та продуктів діяльності здобувачів освіти, групового опитування).
3. Вибір психодіагностичних методик, які будуть найбільш інформативними та доцільними у вивченні особистості обраного здобувача освіти.
4. Проведення психодіагностичної методики.
6. Підготовка звіту про психодіагностику.
7. Складання та написання психолого-педагогічної характеристики особистості здобувача освіти.

9. Вимоги до звітної документації про виробничу педагогічну асистентську практику

Після завершення виробничої педагогічної асистентської практики кожен здобувач вищої освіти подає керівникам практики у триденний термін після її закінчення **такі звітні матеріали:**

1. Щоденник асистентської практики магістранта, затверджений керівниками практики з печатками бази практики із відгуками про роботу практиканта, засвідченими печаткою навчального закладу, та оцінкою, яку виставляє викладач фахових дисциплін (керівник практики з фаху) та куратор академічної групи, за якою закріплений практикант.

2. Звіт про практику, в якому відобразити:
 - а) найбільш суттєві досягнення та проблеми практики організації освітнього процесу у ЗВО, дати їм теоретичне обґрунтування;
 - б) сформулювати комплекс форм, методів, прийомів організації освітнього процесу, які магістрант визначив як найбільш ефективні;
 - в) сформулювати загальні висновки, «уроки практики», визначити напрями особистісного та професійного саморозвитку на перспективу.
3. Текст лекції.
4. Рецензію керівника практики з фаху на текст лекції.
5. Плани всіх проведених та розгорнутий план залікового практичного (семінарського, лабораторного) заняття.
6. Конспект позааудиторного заходу з української мови або української літератури.
7. Конспект виховного заходу та його комплексний самоаналіз.
8. Матеріали психодіагностики.
9. Психолого-педагогічну характеристику особистості здобувача освіти, складену за пропонованою схемою.
10. Конспект бесіди психологічної тематики та необхідні матеріали для її проведення.

10. Підбиття підсумків виробничої педагогічної асистентської практики

Підсумки практики підбивають за такими етапами:

1. Перевірка і оцінювання матеріалів практики.
2. Захист виробничої педагогічної асистентської практики перед комісією, яка спеціально створюється в навчально-науковому інституті української філології та журналістики.

До захисту виробничої педагогічної асистентської практики перед комісією допускаються здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти, які виконали програму практики; були позитивно оцінені керівниками практики; подали необхідну документацію, що була перевірена на час захисту керівниками практики від Університету.

Засідання комісії із захисту практики відбувається не пізніше як через 10 днів після завершення практики.

Порядок захисту практики:

- а) голова комісії надає слово здобувачеві вищої освіти для короткого повідомлення про базу та особливості проходження практики, про труднощі, які виникали протягом практики; здобувач висловлює пропозиції про поліпшення практики;
- б) керівник практики від фахової кафедри уточнює окремі моменти звіту, ставить запитання з теорії та методики викладання філологічних дисциплін в закладі вищої освіти, організації освітнього процесу;

в) керівники від кафедр педагогіки та управління навчальним закладом, психології освіти ставлять запитання про особливості виконання відповідних завдань практики;

г) голова комісії звертається до членів комісії та всіх присутніх з пропозицією взяти участь в обговоренні звіту практиканта.

Комісія вирішує питання про оцінку виробничої педагогічної асистентської практики кожного здобувача, оформлює відповідні документи (протоколи, звіт, залікові книжки, заліково-екзаменаційні відомості), оголошує оцінки практикантам. Загальна оцінка роботи кожного здобувача є комплексною і враховує всі сторони діяльності, вона не є середнім арифметичним суми оцінок усіх видів роботи, а визначається на основі обговорення і погодження думок усіх керівників практики.

Захист виробничої педагогічної асистентської практики протоколюється.

11. Дистанційне проходження практики

У разі надзвичайної ситуації або надзвичайного стану в Україні чи окремих її місцевостях, оголошених у встановленому порядку (особливий період), організація виробничої педагогічної асистентської практики здійснюється в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є найбільш безпечною для здобувачів освіти.

Дистанційне проходження практики регламентується «Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (нова редакція), а також організаційно-розпорядчими документами щодо організації освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка та на базі практики.

В умовах дистанційного проходження практики інструктивні наради щодо проходження практики, настановні конференції, інструктаж із безпеки життєдіяльності та охорони праці, консультації з керівниками практики, захист звітів про практику відбуваються в режимі відеоконференції з використанням сервісів Google Meet, Zoom або на платформі MOODLE Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Керівникам практики від університету зобов'язані розмістити навчально-методичні матеріали з проходження практики (робочу програму практики, графік виконання завдань практики, орієнтований зміст звіту з практики, індивідуальні завдання тощо) на платформі MOODLE Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, а також здійснювати контроль за проходженням практики.

Під час дистанційного проходження практики здобувачі освіти зобов'язані особисто прибути на базу практики, познайомитися з адміністрацією закладу загальної середньої освіти, керівником від бази практики, ознайомитися зі специфікою діяльності ЗВО, правилами внутрішнього розпорядку та особливостями організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання, вивчити можливості використовувати

технічне забезпечення та матеріальну базу ЗВО для виконання програми практики.

Виконання завдань практики, що передбачають відвідування навчальних занять, позааудиторних та виховних заходів здобувачі освіти здійснюють з використанням сервісів, які використовують на базі практики, за погодженням з керівником бази практики та керівником практики від Університету.

Після проходження практики здобувачі освіти розміщують матеріали практики на платформі MOODLE Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка або надсилають на електронну пошту керівника (керівників) практики від університету, після чого відбувається їхня перевірка та оцінювання.

Оригінали щоденників з підписами керівника бази практики та печатками, а також звіти про проходження практики із підписами практикантів здобувачі освіти подають керівнику практики навчально-наукового інституту української філології та журналістики у десятиденний термін після закінчення практики (терміни подання матеріалів практики можуть бути змінені відповідно до ситуації в Україні чи окремих її місцевостях, оголошених у встановленому порядку).

12. Форма підсумкового контролю: диференційований залік.

13. Критерії оцінювання виробничої педагогічної асистентської практики

Критерії оцінювання виробничої педагогічної асистентської практики			Загальна оцінка
з фаху (ЗМ 1)	з педагогіки (ЗМ 2)	з психології (ЗМ 3)	
60 балів	25 балів	15 балів	100 балів

Критерії оцінювання виробничої педагогічної асистентської практики з фаху (українська мова і література) – 60 балів (мінімальний бал -36)

№ з/п	Вид діяльності	Бали
1.	Якість ведення щоденника виробничої педагогічної асистентської практики	5 балів
2.	Оформлення та повнота звіту про практику	5 балів
3.	Оформлення тексту лекції.	10 балів
4.	Якість оформлення планів практичних (семінарських, лабораторних) занять.	10 балів

5.	Проведення практичних (семінарських, лабораторних) занять.	10 балів
6.	Виготовлення наочності до практичних занять (роброблення презентацій, використання технічних засобів тощо)	10 балів
7.	Конспект позааудиторного заходу та його проведення	10 балів

Критерії оцінювання щоденника практики і звіту про виробничу педагогічну асистентську практику (5 балів)

Бали	Критерії оцінювання
високий рівень 5 балів	Здобувач вищої освіти дотримується вимог до оформлення щоденника практики й звіту, самостійно й регулярно веде робочі записи про особливості проходження практики, повно й вичерпно аналізує свою діяльність; наводить доречні аргументи, теоретичні завваги підкріплює переконливими й конкретизованими прикладами та аналізом різних методичних ситуацій, які виникали під час організації освітнього процесу, висловлює свої пропозиції для розв'язання проблемних ситуацій; послуговується нормативною термінологією освітньої галузі та термінологічним апаратом педагогіки, психології, методики викладання філологічних дисциплін у ЗВО; розвиток думки (логічність і послідовність викладу) є цілісним, послідовним і несуперечливим; висловлювання органічні, пов'язані із сформульованими висновками, аргументами й прикладами; записи відзначаються дотриманням норм сучасної української літературної мови. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності та подає вчасно звітну документацію.
достатній рівень 4 бали	Здобувач вищої освіти дотримується вимог до оформлення щоденника практики й звіту, самостійно й регулярно заповнює щоденник практики, повно й вичерпно аналізує свою діяльність під час практики; формулює зміст діяльності, яку здійснював; наводить доречні аргументи, теоретичні завваги переважно підкріплює переконливими й конкретизованими прикладами, однак подеколи відсутній аналіз методичних ситуацій, які виникали під час організації освітнього процесу, не завжди висловлює власні пропозиції для розв'язання проблемних ситуацій; переважно послуговується нормативною термінологією освітньої галузі та термінологічним апаратом педагогіки, психології, методики викладання філологічних дисциплін у ЗВО, трапляються окремі помилкові терміновживання; розвиток думки (логічність і послідовність викладу) є цілісним, послідовним і несуперечливим; висловлювання органічні, пов'язані із сформульованими висновками, аргументами й прикладами. У записах наявні поодинокі орфографічні, пунктуаційні й стилістичні помилки. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності та подає вчасно звітну документацію.
середній рівень 3 бали	Здобувач вищої освіти частково дотримується вимог до оформлення щоденника практики й звіту, самостійно, але не надто регулярно заповнює щоденник практики, не достатньо повно й вичерпно аналізує свою діяльність під час практики; формулює зміст діяльності, яку здійснював; наводить доречні аргументи, однак свої записи не завжди підкріплює переконливими й конкретизованими прикладами, немає аналізу методичних ситуацій, які виникали під час організації освітнього процесу, не завжди висловлює власні пропозиції для розв'язання проблемних ситуацій; наявні порушення у використанні термінів освітньої галузі; розвиток думки (логічність і послідовність викладу) не завжди цілісний, послідовний і

	несуперечливий. У матеріалах практики наявні орфографічні, пунктуаційні й стилістичні помилки. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності, але порушує терміни подання звітної документації.
початковий рівень 1-2 бали	Показники нижчі ніж ті, що відповідають середньому рівню.

Критерії оцінювання планів практичних занять, позааудиторного заходу та їх проведення (10 балів)

Бали	Критерії оцінювання
10 балів	Здобувач освіти грамотно спланував навчальне заняття (захід), визначив реальні цілі, конкретні етапи та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням ступеня освіти та місця навчального заняття в програмі освітньої компоненти, передбачив реалізацію виховного, розвиваючого та освітнього потенціалу заняття; методичні прийоми відповідають цілям та етапу навчання; використовував різноманітні завдання та вправи, поєднував практичну роботу з перевіркою теоретичного матеріалу, правильно намічено об'єкти контролю та критерії оцінювання, заплановано різноманітні прийоми контролю; детально та без помилок викладено зміст навчального заняття; заплановано різні методи і прийоми роботи та передбачено індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти; заплановано використання технічних та допоміжних засобів навчання як наявних, так і самостійно виготовлених. Конспект лекції (план заняття) оформлено без помилок. Практикант дотримувався принципів академічної доброчесності.
9 балів	Критерії тіж самі, що й для оцінки 10 балів. Однак під час оформлення документації здобувач допустив незначні помилки.
8 балів	Здобувач освіти грамотно спланував навчальне заняття, намітив реальні цілі, конкретні етапи та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням, ступеня навчання та місця заняття в програмі освітньої компоненти при цьому: методичні прийоми відповідають цілям і освітньому ступеню; правильно намічено об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, заплановано різноманітні прийоми контролю; не передбачено індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти; заплановано використання ТЗН, наявних або самостійно виготовлених посібників, але методика їх використання нерациональна. Конспект лекції (план заняття) оформлено із незначними помилками. Практикант дотримувався принципів академічної доброчесності.
7 балів	Практикант в основному правильно спланував навчальне заняття, намітив цілі, етапи, методичні прийоми для досягнення цілей, що були поставлені на кожному з них, і при цьому: цілі заняття не можуть бути досягнуті повністю; не до кінця буде реалізовано виховний, освітній, розвиваючий потенціал заняття; неправильно намічені об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, заплановані одноманітні прийоми контролю; зміст викладено стисло і є помилки; не передбачено індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти; заплановано використання наявних наочних

	посібників, але методика використання їх нераціональна. Конспект лекції (план заняття) оформлено з помилками. Практикант дотримувався принципів академічної доброчесності.
6 бали	У результаті реалізації запланованих дій цілі заняття не можуть бути досягнуті: не враховано місце даного заняття в програмі освітньої компоненти; неточно сформульовано цілі заняття (заходу); неправильно намічені об'єкти контролю; запропоновані вправи і завдання не відповідають меті; методичні прийоми нераціональні й одноманітні; не розкрито зміст заняття; не передбачено індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти; не передбачено використання ТЗН та наочних посібників. Конспект лекції (план заняття) оформлено із значними помилками. Практикант дотримувався принципів академічної доброчесності.
Менше 6 балів	Критерії нижчі ніж ті, що відповідають оцінці 6 балів. Завдання не зараховується.

Критерії оцінювання тексту лекції (10балів):

Критерії	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10 балів
1. Відповідність темі та меті лекції	Тема і мета лекції не визначені, або не відповідають змісту.	Тема і мета частково визначені, але їхній зв'язок з матеріалом нечіткий.	Тема та мета чітко сформульовані, але деякі аспекти залишаються неповними.	Тема і мета чітко сформульовані та логічно побудовані, повністю відповідають змісту лекції.
2. Логічність та структура викладу	Матеріал викладений без чіткої структури, важко слідкувати за думкою.	Структура лекції не зовсім чітка, але можна зрозуміти основні ідеї.	Матеріал викладений логічно, але місцями є незначні порушення структури.	Лекція має чітку структуру, всі ідеї логічно переходять одна в одну.
3. Змістовність та повнота матеріалу	Лекція поверхнева, важливі питання не висвітлені або пропущені.	Лекція містить основні аспекти теми, але деякі моменти не розкриті повністю.	Лекція охоплює більшість важливих аспектів теми, однак є незначні прогалини.	Лекція вичерпно охоплює всі важливі аспекти, без пропусків або зайвих відступів.
4. Науковий стиль і точність	Мова нечітка, терміни використовуються неправильно, невірні висновки.	Мова в цілому коректна, але в окремих випадках можуть бути неточності або нетерміни.	Мова наукова та зрозуміла, терміни використовуються вірно, але іноді можуть бути дрібні недоліки.	Мова ясна, чітка, наукова, терміни використовуються коректно та доречно.
5. Використання джерел та літератури	Відсутні посилання на джерела, або вони є неправильними.	Посилання на джерела є, але вони не завжди коректні або недостатньо численні.	Посилання на джерела є, вони частково відповідають вимогам академічної доброчесності.	Всі джерела вказані коректно, використано сучасну наукову літературу, що відповідає вимогам.
6. Зрозумілість та доступність	Лекція дуже складна для розуміння, без пояснень, терміни не пояснюються.	Лекція в основному зрозуміла, але деякі терміни або ідеї	Лекція зрозуміла, але місцями можуть виникати труднощі через складні концепції.	Лекція чітка, доступна для аудиторії, всі складні моменти пояснені зрозуміло.

Критерії	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10 балів
		потребують додаткових пояснень.		
7. Використання прикладів та ілюстрацій	Відсутність прикладів та ілюстрацій, що ускладнює розуміння.	Наявність кількох прикладів, але вони не зовсім точні або недостатньо розкривають тему.	Лекція містить хороші приклади, але їх можна було б збагатити для кращого розуміння.	Лекція насичена яскравими, точними прикладами, що сприяють глибшому розумінню матеріалу.
8. Інтерактивність і залучення аудиторії	Лекція пасивна, без запитань або взаємодії з аудиторією.	Лекція має деякі спроби залучити аудиторію, але вони не є ефективними.	Лекція має елементи взаємодії з аудиторією, але можна було б більше залучити слухачів.	Лекція активно залучає аудиторію через запитання, дискусії та інші методи взаємодії.
9. Оригінальність та творчий підхід	Лекція базується тільки на загальновідомих ідеях, без нових підходів.	Лекція містить деякі оригінальні ідеї, але в цілому не є інноваційною.	Лекція демонструє певну оригінальність у підходах або викладі матеріалу.	Лекція є оригінальною, демонструє творчий підхід, використовує новітні концепції та ідеї.
10. Загальне враження та рівень оформлення	Лекція виконана неохайно, містить численні помилки, неорганізована.	Лекція оформлена задовільно, але є деякі недоліки у оформленні чи граматиці.	Лекція добре оформлена, з мінімальними помилками та неточностями.	Лекція добре оформлена, без помилок, чітка, акуратна, професійно представлена.

**Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки
25 балів (прохідний бал – 15).**

Критерії оцінювання виробничої педагогічної практики з педагогіки

1. Готовність до конструювання та організації освітнього процесу за особистісно орієнтованою технологією.
2. Готовність до організації виховної роботи в позааудиторному режимі.
3. Сформованість аналітичної діяльності, здатність до самоаналізу, особистісного та професійного саморозвитку.

Оцінка	Критерії
Відмінно (23-25 балів)	Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання практики з педагогіки. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу керівника практики. Під час виконання різних видів роботи проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед здобувачів освіти, науково-педагогічного колективу ЗВО, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.

Добре (19-22 бали)	Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Здобувач припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від куратора академічної групи. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.
Задовільно (15-18 балів)	Завдання з педагогіки виконані в повному обсязі. Виховний захід оцінено на 4-6 балів. Здобувач проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві методичні помилки. Здобувач вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.
Незадовільно (0-14 балів)	За період практики здобувач не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від науково-педагогічних працівників, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду документації.

Розподіл балів під час оцінювання результатів діяльності здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з педагогіки

№	Зміст	Бали
1.	Щоденник практики (повнота і правильність оформлення – зміст, висновки, оцінка)	5
2.	Виховний захід (підготовка, проведення, наявність та повнота конспекту)	10
3.	Самоаналіз проведеного уроку (комплексний самоаналіз проведеного уроку за значущими параметрами)	5
5.	Участь у настановній конференції, підготовка звіту (наявність усіх структурних компонентів, відображення всіх видів робіт, список використаних джерел, наявність необхідних підписів) та участь у звітній конференції	5

Критерії оцінювання дослідницької роботи з психології – 15 балів (прохідний бал – 9).

Оцінюють керівники практики від кафедри психології освіти:

- звіт про вивчення студента – 5 балів;
- матеріали психодіагностики – 5 балів;
- аналіз матеріалів психодіагностики – 5 балів.

Рейтингова оцінка (RD) з виробничої педагогічної асистентської практики

Рейтингова оцінка з	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
----------------------------	------------------------------	--------------------------------------

кредитного модуля		
90-100	A (відмінно)	Відмінно
82-89	B (дуже добре)	Добре
75-81	C (добре)	Добре
67-74	D (задовільно)	Задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно

90–100 балів («відмінно») заслуговує здобувач другого(магістерського) рівня вищої освіти, який усі або більшість завдань практики виконав на «відмінно»; систематично і цікаво організовував освітній процес; застосував в сучасні педагогічні технології, нові інформаційні засоби навчання; завоював повагу та авторитет серед здобувачів вищої освіти й науково-педагогічного колективу, керівників практики від кафедр університету; змістовно написав й охайно оформив усю документацію практики та вчасно подав її керівникові, грамотно написав і захистив звіт з практики.

82–89 балів («добре») заслуговує здобувач вищої освіти, який виконав завдання практики переважно на «добре»; старанно і вміло організовував освітній процес, зробив деякі методичні помилки, але зміг самостійно їх виправити або пояснити їх причину під час аналізу навчального заняття, позааудиторного чи виховного заходу; не допускав недисциплінованості, байдужості, шаблонності під час виконання програми практики; подав у визначений термін правильно оформлену документацію; виконав і захистив на високому рівні звіт з практики.

75–81 бал («добре») заслуговує здобувач вищої освіти, який виконав завдання практики переважно на «добре» (допускають не більше 20 % оцінок «задовільно»); зробив незначні методичні помилки в організації освітнього процесу, проте не завжди міг самостійно їх виправити або пояснити під час аналізу заняття, позааудиторного чи виховного заходу їх причину; був дисциплінованим, виконавчим, самостійним на всіх ділянках роботи; подав вчасно документацію, до якої можуть бути внесені незначні доповнення і виправлення за вказівкою керівників практики від кафедр університету.

67–74 бали («задовільно») ставлять здобувачеві вищої освіти, який виконав завдання практики переважно на «задовільно»(60 %); проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності практиканта задовільна.

60–66 балів («задовільно») ставлять здобувачеві вищої освіти, який виконав програму практики повністю, але завдання виконав на «задовільно» (80 %), проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; загальна характеристика діяльності в закладі вищої освіти практиканта керівниками практики від кафедр університету – задовільна; подав документацію, яка потребує доповнення і виправлення.

35-59 балів («незадовільно»). Відсутня систематичність у роботі здобувача вищої освіти. Виконав на низькому рівні завдання передбачені програмою практики. Робив помилки щодо організації освітнього процесу, методики проведення навчальних занять, позааудиторної та виховної роботи. Виконував дії у освітньому процесі без достатнього теоретичного усвідомлення, копіюючи викладачів. Не здав документації або здав із великим запізненням, зробивши значні помилки в її оформленні.

13.Рекомендована література

Нормативні документи

1. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII/ URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 червня 2024 р. № 527-р «Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024-2026 роки». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-%D1%80#Text>
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки».(*Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки; Операційний план реалізації у 2022-2024 роках Стратегії розвитку вищої освіти на 2022-2032 роки*). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>

Основна

1. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 382 с.
2. Левчук І. Сучасні методики навчання в закладах вищої освіти : робочий зошит-практикум. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 80 с
3. Лебедик Л. В., Стрельніков В. Ю., Стрельніков М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін : навч.-метод. посіб. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с.
4. Левчук І. П. Сучасні методики навчання : методичні рекомендації. Луцьк, 2023. 64 с.
5. Нагаєв В.М., Портян М.О. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Харків: Стильна типографія, 2018. 289 с.
[URL:https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4929/1/NP_VVSh_2018.pdf](https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4929/1/NP_VVSh_2018.pdf)

Допоміжна

1. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL:

https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf

2. Енциклопедія освіти. Національна академія педагогічних наук України; [гол. ред. В.Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.

3. Ефективні технології навчання у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців / О. Семеног, В. Герман, О. Рудь, Н. Громова, Н. Пономаренко, І. Левенок, М. Ячменик / за ред. О. Семеног. Суми. 2017. 376 с.

4. Короткий термінологічний словник з інноваційних педагогічних технологій. URL: <http://xt.od.ua/73-prohramno-metodychne-zabezpechennia/rekomendatsii/514-koro-tkij-terminologichnij-slovnik-z-innovatsijnikh-pedagogichnikh-tekhnologij>

5. Кочубей А. В., Якубовська С. С. Педагогіка та методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2017. 292 с.

6. Морзе Н.В., Глазунова О.Г., Мокрієв М.В. Методика створення електронного навчального курсу (на базі платформи дистанційного навчання Moodle : навчальний посібник. Київ : 2016. 240 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B2ysJED05tFlengxcnNVWWRYZGc/view?resourcekey=0-CXkRhjhhrSGaWyaNEdU7Jg>

7. Нежинська О. О. Основи коучингу : навчальний посібник. Київ ; Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. 220 с.

8. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 472 с.

9. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ, 2007. 141 с. URL: https://nvk-licey.at.ua/_ld/0/2_BTn.pdf

10. Попович А. С. Нетрадиційні лекції з української мови у вищій школі. URL: http://kpnpu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/7/2014/03/Visn_Psuh_4.pdf#page=55

11. Посібник для фахівців з навчання дорослих / Ред. Т. Урдзе; DVV International в Україні. Київ : Т-во «Контекст Україна», б. р. 84 с. URL : https://www.dvvinternational.org.ua/fileadmin/files/easternneighbors/Ukraine_pics/Publications/Adult_Education_for_professionals.pdf

12. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі : навч. посіб. / за ред. О. Горошкіної та С. Карамана. Київ, 2015. 250 с.

13. Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.

14. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020>

15. Саєнко Н., Голуб Т., Лавриш Ю., Лук'яненко В., Литовченко І. Інтеграція цифрових технологій в освітній процес: виклики та перспективи. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 220 с.

16. Семеног О. М., Ячменик М. М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти : монографія. Суми. 2019. 211 с.
17. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навч.-метод. посіб. Київ : ВД "ЕКМО", 2011. 320 с.
18. Сучасна лекція: методика підготовки і проведення : методичний посібник / уклад. Н. В. Безлюдна, О. І. Безлюдний, О. Л. Кірдан, О. М. Коберник. Умань : Візаві, 2017. 102 с.
19. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / за ред. В. М. Кухаренка. Харків : ХПІ, 2016. 284 с.
20. Федорчук В.М. Тренінг особистісного зростання: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 250 с.
21. Фурман А. В., Шандрук С. К. Організаційно-діяльнісні ігри у вищій школі : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 272 с.
22. Jamissen, G., Hardy, P., Nordkvelle, Y., & Pleasants, H. (2017). Digital storytelling in higher education. International perspectives.
23. Hidri, S. (Ed.). (2020). Perspectives on Language Assessment Literacy: Challenges for Improved Student Learning (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003016083>
24. McNeill, L., & Douglas, K. (Eds.). (2018). Teaching Lives: Contemporary Pedagogies of Life Narratives (1st ed.). Routledge
25. Фіцула М. Педагогіка вищої школи. навч. посіб. 2-ге вид., доп. Київ : Академвидав, 2014. 456 с. URL: https://pidru4niki.com/70107/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli

Рекомендовані джерела інформації

https://undip.org.ua/about/structure/science-departments/ua-lang-lit/ ; https://www.facebook.com/groups/505688203677039	Відділ навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України
https://nus.org.ua/	Сайт проекту «Нова українська школа»
http://osvita.org.ua/	Освітній портал України
http://omelchuk.ks.ua/index.php?option=com_repository&Itemid=53&func=fileinfo&id=14	Персональний сайт Сергія Омельчука
http://xn--80aafnzkiim.xn--j1amh/	Сайт Олександра Авраменка
https://newlmetod.blogspot.com/p/blog-page_44.html	Лінгвометодична майстерня українського філолога. Блог Оксани Кучерук
https://kulbabska.com/	Персональний сайт Олени Кульбабської
http://www.glazova.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=103:-10-11-&catid=56:-10-&Itemid=77	«Український словесник». Сайт Олександри Глазової
http://korycja50.blogspot.com/p/blog-page_12.html	«Камертон філолога». Блог Галини Романівни Корицької
http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
https://naurok.com.ua/	Освітній проект «На урок»
https://vseosvita.ua/	Національна освітня платформа «Всеосвіта»
http://www.koncept.org.ua/news.php	Сайт «Все для вчителя»
http://dyvoslovo.com.ua/archive/zmist_1/	Журнал «Дивослово»
http://lib.vippo.org.ua/periodyka.php?cat=63	Журнал «Українська мова і література в школах України»

http://library.udpu.org.ua/vydannia/vidannya-udpu/problemi-pidgotovki-suchasnogo-vchitelya	часопис «Проблеми підготовки сучасного вчителя»
http://pftp.kubg.edu.ua/numbers.html	Науковий журнал «Педагогічний процес: теорія і практика»
http://mdu.edu.ua/?page_id=1502	Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки
http://visnyk.chnpu.edu.ua/	Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Серія: педагогічні науки
http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/index	Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького університету. Серія: педагогічні науки
http://pedagogica.tnpu.edu.ua/	Наукові записки Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка.
http://peddyskurs.kgpa.km.ua/vymohy	Збірник наукових праць «Педагогічний дискурс»
http://vytokypedagogmayster.webnode.com.ua/	Збірник наукових праць «Витоки педагогічної майстерності»
http://pedosv.kpnu.edu.ua/	Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика»

Педагогіка

1. Дутко О.М., Сікорак Л., Майданюк І., Лебідь І., Рудий Р. Особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладів вищої освіти. *Вісник науки та освіти: журнал*. 2024. № 1(19) 2024. С.1245-1259
2. Дутко О.М., Лебідь І.Ю. Проблеми та особливості проведення лекції в умовах дистанційного навчання. *Педагогічна освіта: теорія і практика : Збірник наукових праць*. Вип.30 (1-2021). Кам'янець-Подільський, 2021, С.19-31.
3. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
4. Кучинська І. О. Цінності сучасної вищої освіти: пріоритети та перспективи. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н.В.]. Вип. 30 (1-2021). Київ: Міленіум, 2021. С. 63-72. URL: <https://tinyurl.com/2u7az3z3>
5. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Харків : «Стильна типографія», 2019. 267 с.
6. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. Г. Немченко, О. Б. Голік, О. В. Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
7. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПП ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

8. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2020. 290 с.

9. Кучинська І. О. Професійна компетентність науково-педагогічного працівника закладу вищої освіти : ключові орієнтири, завдання й результат. Педагогічна освіта : теорія і практика : Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. Вип. 24 (1-2018). Ч.1. Кам'янець-Подільський, 2018. С. 149-153. URL: <https://tinyurl.com/mt87v3>.

Психологія

Основна

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник. / О.В.Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ : Каравела, 2017. 400 с.

2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.

3. Сергієнкова О. В. Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 296 с.

4. Кутішенко В. П. Вікова і педагогічна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 190 с.

5. Максименко С. Д. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.

6. Скрипченко О. В., Долинська Л. В. Загальна психологія : підручник. Київ : Каравела, 2017. 464 с.

7. Столяренко О. Б., Чайковська О. М. Вікова психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 216 с.

Допоміжна

1. Бенеш Г. Психологія. Довідник: пер. з нім. Київ : Знання-Прес, 2007. 510 с.

2. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. Київ : Радянська школа, 1989. 608 с.

3. Лемак М.В., Петрище В.Ю. Психологу для роботи: діагностичні методики: збірник. Вид 2-ге. Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2012. 616 с.

4. Методичні вказівки та матеріали для самостійної роботи з вікової та педагогічної психології (для студентів денної та заочної форми навчання) : укладач Савицька О. В. Кам'янець-Подільський: ФОП Панькова А.С., 2019. 92 с.

5. М'ясоїд П. А. Задачі з курсу загальної психології : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1998. 184 с.

6. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник : навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. Київ : Каравела, 2020. 418 с.

7. Психологічна енциклопедія. / автор-упорядник О. М. Степанов. Київ : «Академвидав», 2006. 424 с.

8. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.